

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

EU-domstolens afgørelse om mutagenese-teknikker

19. marts 2019
DanSeed
Købæk Strand Konferencenter

Morten Storgaard

EU-domstolens afgørelse om mutagense- teknikker

Indhold

- Sagen kort
- EU-domstolens afgørelse om mutagense-teknikker
  - Sag C-528/16
  - De præjudicielle spørgsmål og svar
- EU-Kommissionens implementering af afgørelsen
- Det videre danske arbejde

Sagen kort

2007: EU-Kommissionen nedsætter en arbejdsgruppe om nye forædlingsteknikker. Gruppen mødes 9 gange i perioden 2009-2011 og afrapporterer uofficielt i 2012,

2011: Joint Research Centre (JRC) publicerer en note om nye planteforædlingsteknikker, som bl.a. handler om muligheder for detektion og kontrol,

2016: Den franske stat sagsøges af en fransk husmands-organisation m. fl. over dens implementering af udsætningsdirektivet,

2016: Den franske stat stiller en række præjudicielle spørgsmål til EU-domstolen vedrørende *fortolkningen* af udsætningsdirektivets regler om mutagenese-teknikker,

2017: EU Kommissionens rådgivningstjeneste (SAM) fremlægger en rapport om nye planteforædlingsteknikker ("Explanatory Note"),

2017: Landbrugsstyrelsen indkalder til dialog mellem interessenter i DK (afholder 5 møder),

2017: EU Kommissionen arrangerer en "High Level" konference i Bruxelles om nye planteforædlingsteknikker,

2018: Ikke-bindende afgørelse fra EU-generaladvokat Michael Bobek: Anbefaling: "Nye mutagenese-teknikker skulle undtages fra EU's GMO-regulering" (18. januar),

2018: Landbrugsstyrelsen afholder en offentlig temadag om regulering af nye planteforædlingsteknikker (30. januar),

2018: Aarhus Universitet offentliggør en vidensyntese om reguleringen af nye planteforædlingsteknikkers effekt på dansk landbrug (juni)

2018: Bindende afgørelse fra EU-domstolen: Konklusion: "Organismer frembragt ved de nye mutagenese-teknikker er GMO'er og skal følge fuld GMO-regulering" (25. juli).

EU-domstolens afgørelse om mutageneseteknikker

Sag C-528/16 om fortolkning og gyldighed af artikel 2 og 3, og bilag IA og IB i udsætningsdirektivet

- Indbragt for EU-domstolen på baggrund af en tvist ved de franske domstole mellem en række (GMO-kritiske) organisationer og den franske stat,
- Tvisten handler om, hvorvidt det i Frankrig skal være tilladt at dyrke en række herbicid-tolerante raps-sorter, som er fremstillet vha. mutagenese,
- EU-domstolen blev derfor bedt om at tage stilling til *fortolkningen* af GMO-definitionen og ”mutagenese-undtagelsen”, herunder:
  - *Om mutagenese-undtagelsen også omfatter nye mutageneseteknikker?*

EU-domstolens afgørelse om mutagenese-teknikker

EU-domstolen tog bl.a. stilling til følgende præjudicielle spørgsmål:

- Spørgsmål: Udgør organismer fremstillet med mutagenese-teknikker GMO'er, selvom de er undtaget fra forpligtelser om udsætning og markedsføring?
- *Svar: Ja!*
- Spørgsmål: Er alle organismer fremstillet med mutagenese-teknikker undtaget, eller kun de, som er fremstillet med konventionelle teknikker til tilfældig mutagenese, som var fremme før vedtagelsen af direktivet?
- *Svar: Kun organismer, der er fremstillet med mutagenese-teknikker, som traditionelt er blevet brugt og som gennem lang tid har vist sig sikre, er undtaget.*

EU-domstolens afgørelse om mutagenese-teknikker

Oversigt over udsætningsdirektivets kategorisering af teknikker og organismer – før dommen

Teknik	Genmodificering Jf. bilag I A, del 1 <i>(nukleinsyrerekombination, direkte indføring etc.)</i>	Genmodificering Jf. bilag I B <i>(mutagenese, visse typer celle/protoplastfusion)</i>	Ikke-genmodificering Jf. bilag I A, del 2 <i>(in vitro befrugtning, nat. processer som konjugation etc. samt polyploidisering)</i>
Eksempler på gruppering af nuværende teknikker	<i>Agrobacterium</i> -overførsel af transgen	Radioaktiv bestråling, kemisk behandling	In vitro befrugtning
Resulterende organisme	GMO	GMO	Ikke-GMO
Omfattet af direktivets krav til godkendelse og risikovurdering?	Ja	Nej <i>(”mutagenese-undtagelsen”)</i>	Nej

EU-domstolens afgørelse om mutagenese-teknikker

Oversigt over udsætningsdirektivets kategorisering af teknikker og organismer – efter dommen

Teknik	Genmodificering Jf. bilag I A, del 1 (nukleinsyrerekombination, direkte indføring etc.)	Genmodificering Jf. bilag I B (<i>mutagenese</i> , visse typer celle/protoplastfusion)	Ikke-genmodificering Jf. bilag I A, del 2 (<i>in vitro</i> befrugtning, nat. processer som konjugation etc. samt polyploidisering)
Eksempler på gruppering af nuværende teknikker	<i>Agrobacterium</i> -overførsel af transgen <i>og nye mutagenese-teknikker</i>	Radioaktiv bestråling, kemisk behandling	In vitro befrugtning
Resulterende organisme	GMO	GMO	Ikke-GMO
Omfattet af direktivets krav til godkendelse og risikovurdering?	Ja	Nej (<i>"mutagenese-undtagelsen"</i>)	Nej

EU-Kommissionens implementering af afgørelsen

Kommissionen anerkender, at det er en vanskelig opgave og opfordrer til samarbejde.

Kravet til medlemsstaterne er, at:

- Alle igangværende udsætninger, fx forsøg i mark og indesluttede beholdere, skal håndteres som GMO'er (dvs. ansøgning, godkendelse af Folketinget, kontrol og monitorering),
- Alle sorter på nationale sortslister skal være fri for ikke-godkendte GMO'er,
- Myndighederne inddrager produkter frembragt ved nye mutagenese-teknikker i den nationale kontrol med GMO'er,
  - Afdækning af afgørelsens konsekvenser, bl.a.:
    - JRC-analyse af sporbarhed-, detektions- og kontrol-problematikken,
    - afdække behovet for at opdatere retningslinjer for risikobedømmelse (EFSA),
    - afklare mulighederne for dokument-kontrol i stedet for analyse.

EU-Kommissionen har inviteret Medlemsstaterne til bl.a. at:

- Redegøre for, hvordan afgørelsen vil blive implementeret nationalt,
- Dele information om nye teknikker, om økonomiske og handelsmæssige konsekvenser, om konsekvenserne for forskning og innovation samt forskningsbehov (fx risiko og kontrol),
- Fremlægge eksempler på problemer og udfordringer med at gennemføre domstolens afgørelse,
- Fremlægge eventuelle nationale politiske holdninger til domstolens afgørelse.

EU-Kommissionens implementering af afgørelsen - Den politiske diskussion på EU-niveau

- **Politisk udmelding fra Nederlandene (NL):**
  - Domstolens afgørelse afklarer ikke, hvilke teknikker, der er omfattet af mutagenese-undtagelsen ("*mutagenese*", "*traditionelt brugt i lang tid*"),
  - Behov for afklaring af GMO-definitionen i EU-reguleringen,
  - Nye teknikker og produkter, som respekterer artsgrænser, og som er lige så sikre som traditionelle teknikker, skal ikke omfattes af GMO-reguleringens krav,
  - Behov for bred modernisering af EU's bioteknologi-regulering,
  - Vil rejse sagen på Rådsmøde og prøve at få den sat på KOMs arbejdsprogram.
- **Endnu ingen officielle udmeldinger fra andre Medlemsstater**
- **Fra vandrørerne:**
  - Ingen position pt. pga. interne uenigheder, snarligt valg eller ingen regering (DE, FR, FI, SE),
  - Utilfredshed med dom og nuværende lovgivning (BE, ES, CZ),
  - Enig med dommen, den skal nu bare gennemføres (SK, AT?, HU).

Holdningen til nye forædlingsteknikker i 3. lande

Præcisions-mutagenese er ikke GMO:

- Argentina,
- Australien,
- Brasilien,
- Chile,
- Israel,
- Japan,
- USA &
- Canada (som har en fundamentalt anden tilgang – "Novel trait system")

Kilde: Huw D. Jones, 2019

Det videre danske arbejde med EU-domstolens afgørelse

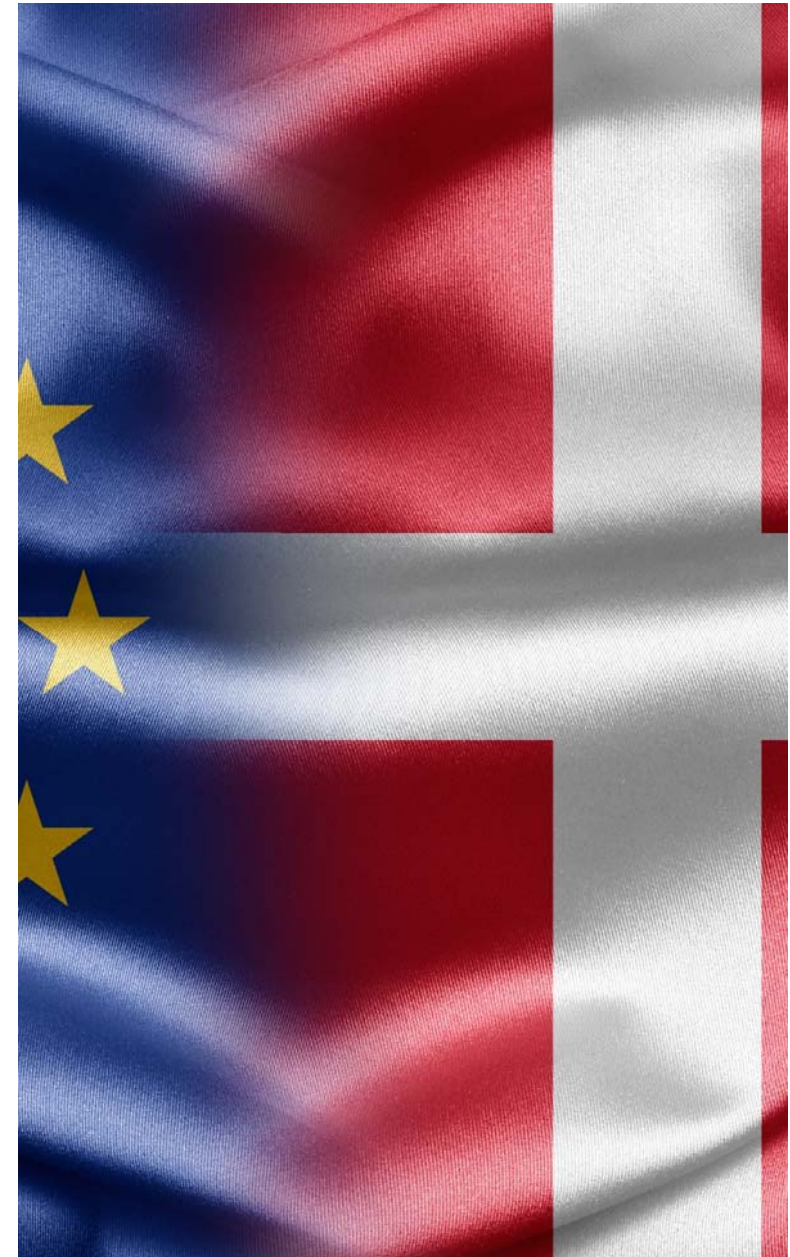
Kontrol. EU-Kommissionen har bestilt en note fra JRC (Joint Research Center) om detektion af nye mutageneseteknikker i Foder og Fødevarer. Styrelsen kommenterer udkastet. Endelig version: marts 2019.

Orientering om ændring. Nyhed på lbst.dk om konsekvenserne af dommen (samtidig med nyhed på Tystofte.dk).

Nationale sortslister. TystofteFonden har ændret deres skema til ansøgning om optagelse på sortslister så disse præciserer, at nye mutageneseteknikker er omfattet af udsætningsdirektivet (direktiv 2001/18/EF).

Konsekvenser for forskning og innovation. Styrelsen har bestilt en redegørelse fra DCA om afgørelsens konsekvenser for forskning og innovation i Danmark. Konklusionerne videreformidles til EU-Kommissionen.

Eksempler på udfordringer. LBST indsamler konkrete eksempler på de udfordringer, som danske interessenter møder i kølvandet på domstolens afgørelse. Eksemplerne videreformidles til EU-Kommissionen.

Kontakt:

Landbrugsstyrelsen
Miljø & Biodiversitet
Nyropsgade 30
1780 København V

Telefon: 33 95 80 00

WWW: LBST.dk

Medarbejdere:

Naja Steen Andersen
Lars Landbo
Morten Storgaard

